

4. Про рекомендації звітів експертних груп та Галузевих експертних рад за результатами акредитаційної експертизи ОП «Середня освіта (Географія)», ОП «Гідрометеорологія», ОП «Регіональний розвиток і просторове планування» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Доповідає: декан географічного факультету, доц. Заячук М.Д.

1. Зауваження до ОП «Середня освіта (Географія)» за другим (магістерським) рівнем

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Відповідно Листа Міністерства освіти і науки України №1/9-377 від 05.06.2018 року (<https://cutt.ly/SRkRldL>): «Назви освітніх програм повинні мати ознаки (ключові слова) назви відповідної спеціальності (спеціалізації, спеціалізацій), припускаючи повний збіг або використання парафраза, або за змістом відповідати цим назвам...» (с.2). Назва ОП «Географія» другого (магістерського) рівня вищої освіти не в повній мірі відповідає спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. До того ж в ЧНУ існує ОП «Географія» спеціальності 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки, що в певній мірі може ускладнити роботу з ОП абітурієнтів, стейкхолдерів. Рекомендовано привести назву ОП у відповідність до існуючих норм – «Середня освіта (Географія)». До того ж така назва зустрічається в окремих документах, н-д: Програма фахового іспиту для вступників на освітній рівень «магістр» Мета ОП спрямована на підготовку вчителя закладів загальної середньої освіти та викладача закладів вищої освіти («Підготувати ерудованого конкурентоздатного фахівця..., який... здатний до творчої науково-педагогічної діяльності...»), що не відповідає спеціальності 014 Середня освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти. Мета ОП, загальні та фахові компетентності (ЗК8, ЗК9, ФК2, ФК5, ФК7, ФК8), програмні результати навчання (ПРН2, ПРН7, ПРН8, ПРН10, ПРН13, ПРН15, ПРН16) містять термінологію, не відповідає чинним нормативним документам (Закон України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та ін.) – «навчально-виховний процес», «середня школа», «викладання», «загальноосвітній навчальний заклад» та ін. Формулювання ЗК8 та ПРН 7 в ОП є аналогічними (Здатність проводити заняття з фахових дисциплін). Некоректно сформульований ПРН9 (Показувати знання...). ЗК7, ФК4, ПРН6, ПРН16 – формуються лише 1 нормативним ОК1 «Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО», зміст якого взагалі не дотичний до вказаних ЗК, ФК і ПРН – 3 кредити (90 год) – з них 30 годин лекційних і 0 практичних/лабораторних, семінарів. За ОП присвоюється неправомірно широка придатність до працевлаштування (3340 Викладач-стажист, 2442 Географ, 2310 Викладач вищого навчального закладу). ГЕР наголошує на необхідності приведення у відповідність спеціальності 014 Середня освіта (Географія) розділу ОП «Придатність до працевлаштування».

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Вибірковий блок 1 – вибір з чотирьох ВК двох («Педагогічний менеджмент», «Тренінг професійного розвитку вчителя», «Лідерство та основи партнерської взаємодії в освітньому процесі», «Партнерство і професійна комунікація вчителя географії») –

«вибір без вибору». Варто розширити даний блок вибірковими освітніми компонентами. В ОП і НП спостерігається невідповідність шифрів ОК (можливо, спричинена введенням в останній момент ОК «Інформаційно-телекомунікаційні технології» – не відображено в структурно-логічній схемі ОП, натомість там зазначається ОК «Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі»). Варто переглянути СЛС ОП, оскільки спостерігається відсутність у частини ОК пререквізитів (з шести нормативних ОК в 9 семестрі, п'ять не мають зв'язків з жодним ОК 10 і 11 семестрів); пререквізитом для ОК6 «Загальні суспільно-географічні закономірності світу» згідно СЛС є ВК22 «Глобалістика та проблеми глобалізації»; на ОК12 «Педагогічна практика» і ОК13 «Асистентська практика» «працюють» лише вибіркові компоненти; ОК14 «Випускна кваліфікаційна робота» забезпечує лише ОК 5 «Геоecологічні проблеми природокористування» і ОК6 «Загальні суспільно-географічні закономірності світу». ОК1 «Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО» і ОК3 «Інклюзивна педагогіка» при наявності лекційних годин не мають жодної години практичних/лабораторних занять чи семінару.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Окрім освітні компоненти містять елементи викладання географії у вищій школі (ОК2 «Технологія викладання географії», ВК8 «Візуалізація у викладанні географії», ВК18 «Методика сезонних спостережень у викладанні географії»). Назву та змістове наповнення варто спрямувати на «навчання географії» у закладах загальної середньої освіти. Вибірковим компонентом пропонується ВК13 «Основи географічних знань у початковій школі». ГЕР рекомендує переглянути доцільність пропозиції такої дисципліни на вибір здобувачам, оскільки основним завданням другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта є підготовка педагогічних працівників для профільного рівня середньої освіти. Фокус і зміст ОК9 «Педагогіка і психологія вищої школи» переформатувати на загальну середню освіту профільного рівня (н-д: «Педагогіка і психологія профільної середньої освіти»).

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Відповідно пп.8 п.2 наказу МОН №506 від 12.05.2016 року (зі змінами) «Про затвердження переліку предметних спеціальностей 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та посдання спеціальностей (предметних спеціальностей) в системі підготовки педагогічних кадрів» здобувачам вищої освіти, які вступили до ЗВО для здобуття ступеня магістра на умовах перехресного вступу, ЗВО встановлює додаткові вимоги в частині строків навчання та виконання додаткового навчального плану впродовж першого року навчання. Проте такі додаткові вимоги не описані в відомостях про самооцінювання та не прослідковуються на сайті ЧНУ. Робоча програма асистентської педагогічної практики повністю орієнтована на ЗВО. У РПНД ОК2 «Технологія викладання географії» визначено універсальні та ключові компетентності, яких немає в ОП. ОК8 «Методологічні проблеми географічної науки» містить застарілу допоміжну літературу (1965-1999 рр.). Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності) Атестація випускників здійснюється у формі захисту випускної кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Перелік тем кваліфікаційних робіт розміщено на сайті випускової кафедри (<https://cutt.ly/GRcHsz1>). Їх аналіз дає підставу стверджувати про загальну відповідність заявленій спеціальності Середня освіта (Географія). Виключенням є теми, що більшою мірою відповідають спеціальності 106 Географія галузі знань 10 Науки про Землю («Розробка туристичних маршрутів Кіровоградської області», «Динаміка людського розвитку України на тлі глобальних кліматичних змін»).

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

У таблиці 2 Зведеної відомості про викладачів ОП відомостей про самооцінювання ЗВО декларує наявність у НПП одного із досягнень у професійній діяльності – пп.20 п.38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України №1187 від 30 грудня 2015 р. (зі змінами). ГЕР рекомендує змінити політику університету щодо зарахування викладачам наявності даного підпункту (педагогічного, науковопедагогічного досвіду), оскільки це суперечить його трактуванню. ГЕР погоджується з рекомендацією ЕГ щодо необхідності посилення публікаційної активності за окремими ОК.

2. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Рекомендовано привести назву ОП у відповідність до існуючих норм – «Середня освіта (Географія)».
2. Звузити мету ОП на підготовку вчителя закладів загальної середньої освіти профільного рівня.
3. Привести у відповідність термінологію у ОП (мета, ЗК, ФК, ПРН і т.д.) до чинних нормативних документів.
4. Звузити придатність до працевлаштування випускників ОП.
5. Посилити залучення до обговорення та удосконалення ОП стейкхолдерів, зокрема академічної спільноти з інших ЗВО.
6. Посилити роботу по вивченню досвіду іноземних ОП та урахування їх кращих практик в освітній процес за ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Закцентувати зміст методичних ОК на навчання географії у закладах загальної середньої освіти, зокрема профільного рівня.
2. Переглянути і привести у відповідність структурно-логічну схему ОП.
3. Фокус і зміст ОК9 «Педагогіка і психологія вищої школи» переформатувати на загальну середню освіту профільного рівня.
4. Продовжити удосконалення умов для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.
5. Посилити обсяг педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти.
6. Привести освітню програму у відповідність до Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу

загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України №2736 від 23.12.2020 року.

7. Упровадити практику підготовки здобувачів вищої освіти ОП за дуальною формою освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Активізувати роботу щодо залучення здобувачів до програм зовнішньої та внутрішньої академічної мобільності.

2. Виправити технічні помилки у нормативних документах ЧНУ.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Розмістити на сайті інформацію щодо додаткових вимог навчання здобувачів вищої освіти за умови «перехресного вступу». 2. Переглянути зміст окремих РПНД та силабусів на предмет їх доступності та інформативності.

3. Активізувати роботу щодо участі здобувачів вищої освіти у міжнародних програмах академічної мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Чіткіше прописати процедуру звернення учасників конфлікту і порядок його вирішення.

2. Привести тематику кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти до спеціальності Середня освіта (Географія).

Критерій 6. Людські ресурси

1. Рекомендовано змінити політику університету щодо зарахування викладачам наявності підпункту 20 пункту 38 Ліцензійних умов.

2. Посилити публікаційну активність науково-педагогічних працівників до ОК, які вони забезпечують.

3. Посилити роботу щодо залучення до проведення аудиторних занять фахівців-практиків.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Продовжити практику систематичного оновлення матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Запровадити нормативне положення щодо проведення опитування в рамках моніторингу ОП.

2. Наповнити сайт доступними для перегляду результатами моніторингу ОП, результатами громадського обговорення ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Розглянути можливість розміщення проекту ОП та створення функціоналу на сайті для налагодження зворотнього зв'язку із стейкхолдерами.

2. Магістри «Регіональний розвиток і просторове планування»

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

ЕГ: Сформульована мета ОПП «Регіональний розвиток та просторове планування» має надто деталізоване формулювання, що не повною мірою забезпечує чіткість її сприйняття. У ЗВО не створено інтерактивної можливості широкого громадського обговорення та надсилання пропозицій на проєкт ОПП «Регіональний розвиток та просторове планування». Рекомендації щодо покращення якості ОПП: запровадити практику системного обговорення/опитування щодо якості освітньої програми із студентами, роботодавцями, експертами галузі, створивши умови громадського обговорення проєкту ОПП та забезпечивши інтерактивну можливість отримання зауважень та пропозиції від усіх учасників освітнього процесу; враховуючи прикордонне положення Університету при подальшій реалізації ОПП, доцільно більшою мірою враховувати міжнародний досвід реалізації аналогічних іноземних програм, прискорити роботу щодо забезпечення повної відповідності освітньої програми, яка акредитується стандарту вищої освіти зі спеціальності 106 «Географія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

ГЕР: У відомостях самооцінювання ЗВО відзначає активну участь заінтересованих сторін у вдосконаленні ОПП, що набуло підтвердження ЕГ при спілкуванні в фокус-групах. Проте, у ЗВО не має можливості онлайн обговорення проєкту ОПП «Регіональний розвиток та просторове планування».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ЕГ: В ОПП, 2020 р. фіксується відсутність ОК що забезпечувала б вивчення іноземної мови. ОПП передбачає вибір ОК з блоків навчального плану/ОПП та загальноуніверситетського каталогу, що не повною мірою забезпечує формування індивідуальної траєкторії здобувачам вищої освіти. Відсутність сформульованих ПРН щодо вміння працювати в команді та спілкуватися іноземною мовою (що містить стандарт вищої освіти зі спеціальності 106 «Географія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти), тоді коли ОК, що забезпечують досягнення відповідних ПРН в освітній програмі є. Рекомендації щодо покращення якості ОПП: забезпечити можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачам вищої освіти шляхом оптимізації електронного каталогу вибіркового дисциплін, який би містив вибірково дисципліни усіх освітніх програм Університету; прискорити роботу щодо формулювання ПРН (в тому числі для набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок) відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності 106 «Географія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти; забезпечити інформування здобувачів щодо їх можливостей підготовки за дуальною формою освіти.

ГЕР: Освітня програма є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, поділена на змістовні блоки циклів дисциплін, що формують загальнонаукові компетентності, універсальні навички дослідника та фахові компетентності, а також передбачає час на практичну підготовку. Експертна група виявила, що в ОПП 2020 р. - відсутній ОК що забезпечував би вивчення іноземної мови. У ОПП, 2021 р. є ОК «Іноземна мова для управлінців», що забезпечує досягнення ПР03 (вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою).

Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії підтверджено відповідними посиланнями у звіті самооцінювання, виїзною експертизою та регламентується нормативними документами. Загальний обсяг вибіркового компонентів

складає 26,7 %, що в повній мірі відповідає Закону України «Про вищу освіту». Наявна процедура вибірковості вказує на студентоцентризований підхід в організації освітнього процесу, водночас процедура обрання здобувачами дисциплін потребує удосконалення. ГЕР рекомендує відмовитися від блокової схеми обрання, а перейти на вибір ОК за списком.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ЕГ: Відсутність практики визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Не всі здобувачі ОПП знають зміст поняття неформальна освіта, а також правила визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. Рекомендації щодо покращення якості ОПП: покращити внутрішню та зовнішню академічну мобільність здобувачів ОПП; посилити інформування здобувачів вищої освіти щодо інструментів та можливостей неформальної освіти.

ГЕР: За результатами аналізу самооцінювання та звіту ЕГ, було з'ясовано, що ЗО обізнані з можливістю здобуття освітніх компетентностей у інших ЗВО України та закордонних ЗВО. Проте, для здобувачів ОПП Регіональний розвиток і просторове планування відсутня активність у реалізації вищезазначених позицій та зарахування результатів навчання студентів за програмами академічної мобільності.

Процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича», яке є чітким та зрозумілим. Проте, практики застосування вказаних правил на ОПП «Регіональний розвиток і просторове планування» не було.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ЕГ: Проведене анкетування здобувачів щодо якості викладання ОК, свободи вибору освітніх компонентів, на жаль, не дає можливість зрозуміти наскільки актуальними ці результати є для ОПП «Регіональний розвиток і просторове планування», яка акредитується. Блокова система вибіркових дисциплін не сприяє оптимальному формуванню індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів. Значна кількість договорів про співпрацю між ЗВО та зарубіжними і вітчизняними університетами дає можливість стимулювати міжнародну діяльність здобувачів, однак студенти, які навчаються за ОПП «Регіональний розвиток і просторове планування» у програмах академічної мобільності участі не брали. Рекомендації щодо покращення якості ОПП: для подальшого моніторингу рівня та якості викладання на ОПП рекомендовано здійснювати опитування здобувачів у розрізі освітньої програми; забезпечити можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачам вищої освіти завдяки створенню єдиного загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін; стимулювати та активізувати участь здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності.

ГЕР:

Загалом, форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОПП цілей та програмних результатів навчання. Аналіз наведеної ЗВО інформації та результатів експертизи дозволяє стверджувати, що форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентризованого підходу та принципам академічної свободи. Для реалізації мети та програмних результатів за освітньо-професійною програмою «Регіональний розвиток і просторове планування»

використовуються як групові так і індивідуальні форми навчання. Проте, опитування здобувачів не дає можливості визначення їхньої задоволені формами та методами навчання і викладання. В цих анкетах, наданих ЕГ, представлені результати опитування студентів географічного факультету, які навчаються на різних ОПП.

Аналізуючи звіти ЕГ та СО ГЕР прийшла до висновку, що НПП долучаються до оновлення змісту освіти та освітнього контенту. Рекомендовано посилити методичне забезпечення освітніх компонентів власними науковими та науково-методичними працями, іноземною літературою, що відображати в Силабусах/Робочих програмах навчальних дисциплін.

Аналіз відомостей самооцінювання та звіту експертної групи показав, що у ЗВО існує тенденція до укріплення міжнародних зв'язків. Експертною групою було встановлено, що професорсько-викладацький персонал, а також здобувачі проінформовані про можливості академічної мобільності, програмами міжнародного обміну та участь в міжнародних проектах. Рекомендації: більше уваги приділити участі здобувачів та викладачів за ОП у міжнародних проектах, програмах академічної мобільності та інших заходах ЗВО в напрямі інтернаціоналізації діяльності

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

В відомостях про самооцінювання освітньої програми було зазначено, що в ЧНУ імені Юрія Федьковича розроблена тестова версія онлайн-розкладу, де міститься інформація щодо організації навчання та підготовки до заліково-екзаменаційної сесії (<http://surl.li/affwm>). Однак, на жаль, на даний момент студенти і викладачі не можуть ознайомитись із розкладом занять та розкладом заліково-екзаменаційної сесії, на що варто звернути увагу факультету, особливо в умовах дистанційного та змішаного навчання. Рекомендації щодо покращення якості ОПП: створити доступ до електронного розкладу занять та розкладу заліково-екзаменаційної сесії на відповідному онлайн-ресурсі ЧНУ імені Юрія Федьковича та на веб сайті географічного факультету.

ГЕР: У ЗВО розроблено комплексну систему виставлення балів та чітких критеріїв оцінювання, які зрозумілі для здобувачів вищої освіти. ГЕР ознайомила з відомостями СО, висновком ЕГ, супровідними документами та переконалася, що ОПП «Регіональний розвиток і просторове планування» відповідає даному підкритерію. Проте, ЕГ під час зустрічей з'ясувала, що студенти і викладачі не можуть ознайомитись із розкладом занять та розкладом заліково-екзаменаційної сесії. Рекомендується створити доступ до електронного розкладу занять та розкладу заліково-екзаменаційної сесії на відповідному онлайн-ресурсі ЧНУ імені Юрія Федьковича та на веб сайті географічного факультету.

Повністю відповідає вимогам стандарту вищої освіти спеціальності 106 Географія для другого (магістерського) рівня.

Критерій 6. Людські ресурси

ЕГ: На умовах сумісництва представники експертів галузі та роботодавців до навчального процесу не залучаються. Рекомендації щодо покращення якості ОПП: варто посилити публікаційну активність у виданнях, які входять до переліку фахових видань України; ЗВО доцільно знайти можливості залучення роботодавців до навчального процесу на постійній основі та на умовах сумісництва.

ГЕР: У цілому відсутнє залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до аудиторних занять на ОП на регулярній основі. ЗВО залучає до навчального процесу на ОП професіоналів-практиків, експертів у галузі представників роботодавців через налагодження партнерської взаємодії. Рекомендації: продовження та розширення співпраці з професіоналами-практиками, експертами галузі, представниками роботодавців. Безпосередня аудиторна робота фахівців може бути посилена за умови оплати їх праці.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ЕГ: Під час спілкування зі студентами експертна група відмітила їх не високу обізнаність алгоритму врегулювання конфліктних ситуацій. Рекомендації щодо покращення якості ОПП: створити, оприлюднити та забезпечити доступність документу та алгоритму вирішення конфліктів (в т.ч. пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо).

ГЕР: У ЗВО створено план по реконструкції ще деяких корпусів. Права та умови для студентів з особливими потребами в університеті реалізуються у достатньою мірою, проте входи до навчальних корпусів не оснащені пандусами. ЕГ під час спілкування з адміністрацією Університету було виявлено, що ЧНУ імені Юрія Федьковича планує закупівлю пандусів. За ОП, що акредитується, особи з особливими освітніми потребами не навчалися.

У ЗВО освітня діяльність базується на принципах дотримання демократичних цінностей свободи, справедливості, рівності прав і можливостей, інклюзивності, толерантності, недискримінації; відкритості та прозорості. Під час спілкування зі студентами експертна група відмітила їх не високу обізнаність алгоритму врегулювання конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ЕГ: Результати опитувань та моніторингу щодо якості освітнього процесу розміщені у відкритому доступі, проте відсутнє узагальнення за окремими освітніми програмами, що ускладнює роботу щодо покращення якості ОПП. ЗВО не забезпечив можливість широко громадського обговорення ОПП із інтерактивною (онлайн) можливістю отримання пропозицій від усіх заінтересованих осіб

ГЕР: У ЗВО практикується залучення студентів до процесів внутрішнього забезпечення якості ОП, про що свідчить отримання періодичного зворотного зв'язку від здобувачів ВО у вигляді анкетувань та усних опитувань. Проте, експертна група зауважила, що ті результати моніторингів, що представлені у відкритому доступі, не мають розділення на ОПП (http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/091oput_vdosk/02stud), що в свою чергу не забезпечує їх релевантний аналіз.

У цілому роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Щодо опитування або моніторингу серед роботодавців, експертна група відмічає, що наразі воно лише стартує і результати - відсутні (http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/091oput_vdosk/03steikx).

В Університеті створена та функціонує «Асоціація випускників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». Щодо географічного факультету, то ведеться активна співпраця з випускниками та створена інтерактивна карта випускників факультету (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02about/06interakt>).

Також випускники долучені до офіційних соціальних мереж асоціації випускників Університету та факультету зокрема. Щорічно проводяться зустрічі з випускниками географічного факультету, де студенти можуть дізнатись більше щодо працевлаштування за фахом від старших поколінь. Проте, ГЕР не виявлено систематичної практики збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми. Рекомендується налагодити чіткий механізм збирання та аналізу кар'єрного шляху випускників. Формування «Асоціація випускників» не є достатнім для реалізації практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За результатами акредитаційної експертизи, експертна група відзначає, що в цілому система забезпечення якості вищої освіти у ЧНУ імені Юрія Федьковича дозволяє вчасно та адекватно реагувати на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності. Проте, експертна група не змогла оцінити результати опитування стейкхолдерів щодо ОПП через їх відсутність (http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/091oput_vdosk/03steikx). Сайт ЗВО не містить можливість широкого громадського обговорення ОПП та внесення онлайн-пропозицій від усіх стейкхолдерів.

Критерій 9. Прозорість та публічність

ЕГ: Під час аналізу процедури перегляду ОПП, експертна група відмітила відсутність інтерактиву для внесення пропозицій до ОПП та узагальненої інформації про цей процес на офіційному веб сайті Університету. ЕГ рекомендує додати вкладку про розгляд, перегляд, внесення пропозицій до ОПП на офіційний сайт Університету задля уніфікації таких процедур по всіх ОПП ЗВО. Експертна група також відмічає розташування нормативно-правових документів на сайті ЗВО у різних вкладках, а тому радить покращити логістику з метою використання інформації сайту у форматі відображення нормативно-правових документів шляхом оприлюднення їх на одній вкладці.

ГЕР: На сайті Університету відсутня окрема вкладка для проєктів ОПП, що забезпечить простий доступ до цієї інформації та інтерактив з метою внесення пропозицій щодо змін або уточнень до ОПП від усіх стейкхолдерів.

2. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми *

- розширити можливості здобувачів вищої освіти, роботодавців, НПП з обговорення ОПП для подальшого її вдосконалення;
- ретельно аналізувати та враховувати досвід аналогічних іноземних програм підготовки магістрів, з якими безпосередньо співпрацює ЗВО;
- проводити популяризацію ОП серед випускників-бакалаврів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми *

- розширити можливості ЗО щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії, відмовитися від блокової схеми обрання дисциплін, а перейти на вибір ОК за списком;
- привести у логічну взаємопов'язану систему структуру освітньої програми та освітні компоненти, коригувати формулювання ПРН відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності 106 «Географія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання *

Посилити інформування здобувачів на ОП в напрямку академічної мобільності здобувачів, а також здобуття навичок і знань у неформальній, інформальній освіті. Розробити чіткий та зрозумілий порядок визнання РН, отриманих у неформальній освіті. Посилити активність здобувачів на ОП в напрямку академічної мобільності здобувачів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою *

- *продовжувати практику навчання та викладання методами активного навчання (наприклад, ділові ігри, мозковий штурм), методами розвитку креативності, критичного мислення тощо, оскільки це додатково сприятиме розвитку soft skills;*
- *посилити методичне забезпечення освітніх компонентів власними науковими та науково-методичними працями, іноземною літературою, що відображає в Силабусах/Робочих програмах навчальних дисциплін;*
- *більше уваги приділити участі здобувачів та викладачів за ОП у міжнародних проєктах, програмах зовнішньої та внутрішньої мобільності та інших заходах ЗВО в напрямі інтернаціоналізації діяльності;*
- *посилити роботу в напрямку міжнародних науковопрактичних зв'язків у подальшому процесі реалізації ОП.*

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність *

Рекомендується створити доступ до електронного розкладу занять та розкладу заліково-екзаменаційної сесії на відповідному онлайн-ресурсі ЧНУ імені Юрія Федьковича та на вебсайті географічного факультету.

Критерій 6. Людські ресурси *

Рекомендації: продовження та розширення співпраці з професіоналами-практиками, експертами галузі, представниками роботодавців. Безпосередня аудиторна робота фахівців може бути посилена за умови оплати їх праці.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси *

- *створити кабінет інклюзивної освіти для реалізації права на навчання осіб з особливими освітніми потребами на першому поверсі Університету, облаштований комп'ютерами, інтернетом та необхідною для таких осіб, інфраструктурою;*
- *створити офіс омбудсмена для контролю за дотриманням прав та інтересів здобувачів ВО;*
- *викладати у вільний доступ на сайт ЗВО результати опитувань здобувачів щодо виявлення конфліктних ситуацій;*
- *розробити та оприлюднити на офіційному вебсайті нормативні документи, що регулюють процедури вирішення конфліктних ситуацій щодо розгляду повідомлень про сексуальні домагання, дискримінацію.*

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми *

- більше уваги приділяти отриманню «зворотного» зв'язку від здобувачів/випускників освіти щодо змісту навчання, здійснювати періодичний перегляд ОП з урахуванням потреб і запитів стейкхолдерів, а також на основі новітніх досягнень у галузі;
- створити окрему вкладку для проєктів ОПП, що забезпечить простий доступ до цієї інформації та інтерактив з метою внесення пропозицій щодо змін або уточнень до ОПП від усіх стейкхолдерів;
- налагодити чіткий механізм збирання та аналізу кар'єрного шляху випускників;
- продовжити розробляти систему відстеження кар'єрного шляху випускників як за ОП «Регіональний розвиток та просторове планування», так і іншими ОП в ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність *

Формальних зауважень немає, але варто продовжити практику своєчасного оприлюднення та оновлення інформації на офіційному сайті університету та випускової кафедри щодо перегляду та оновлення ОП, висвітлення пропозицій стейкхолдерів, тощо. Рекомендується вдосконалити механізм отримання зауважень та пропозицій на сайті з метою створення зразкової прозорості та публічності процедури врахування пропозицій і зауважень від заінтересованих сторін.

2. ОП «Гідрологія», другий (магістерський) рівень вищої освіти

Критерію 1.

ЕГ: Варто було б посилити в ОПП врахування регіонального контексту. У Відомостях СО сказано, що регіональний контекст враховано в описі особливостей (унікальності ОП) шляхом узгодження із положеннями Карпатської Конвенції, а також цілями Стратегії розвитку Чернівецької області. Проте в ОПП сказано, що особливістю ОП є проведення частини занять з професійно-орієнтованих дисциплін та практик на базі організацій, установ, що займаються питаннями гідрології та водних ресурсів в регіоні. Це дуже добре, але не дозволяє врахувати належним чином регіональний контекст. В назві жодної ОК з НП регіональний контекст не звучить. В той же ж час – Буковина – унікальний регіон в Україні, що зумовлено його прикордонним положенням, рельєфом, ландшафтами, поверхневими водами, туристичною атрактивністю. До речі, саме на цей момент звертають увагу в своїх рецензіях стейкхолдери (начальник управління екології Чернівецької ОДА Білоконь М.В.). Рекомендується ЗВО: посилити врахування в ОП регіонального контексту, глибше прив'язатись до специфіки та проблем регіону. Це дозволить закладу чіткіше позиціонувати себе на ринку праці, посилить унікальність та привабливість ОПП для майбутніх вступників

Критерій 2

ЕГ: видається не зовсім логічним той факт, що ОПП передбачає асистентську практику в 11 семестрі підготовки, а переддипломну – в 10 семестрі. Останній семестр навчання включає підготовку здобувачами ВО випускної кваліфікаційної роботи. Логічно використати для цього переддипломну практику. Натомість ОК загальної підготовки,

необхідні здобувачам ВО для проходження асистентської практики, вивчені ними ще у 9 семестрі. І тому, на думку ЕГ, доцільним є проходженням здобувачами ВО асистентської практики в 10 семестрі, а переддипломної – в 11 семестрі.

Рекомендується ЗВО: розглянути можливість зміни семестрів для проходження практик здобувачами ВО в цьому контексті. ПРН-3 передбачає вміння спілкуватись з експертами та фахівцями різного рівня інших галузей знань, в т.ч. в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі. Для цього до НП ОПП доцільно включити ОК Іноземна мова за професійним спрямуванням. Рекомендується ЗВО: розглянути можливість вивчення здобувачами ОК Іноземна мова за професійним спрямуванням. Перелік *soft skills* у Відомостях СО є доволі обмеженим, вони частково перетинаються із загальними компетентностями, визначеними Стандартом вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю». Зокрема, здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп, діяти соціально відповідально та свідомо, розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності тощо. Рекомендується ЗВО: розширювати спектр соціальних навичок, зокрема, тих, що дають змогу випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці – лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, логічно і системно мислити, вміння вирішувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, креативність тощо, а також формувати свою політику стосовно розвитку цих навичок у здобувачів ВО та НПП, що викладають на ОП. Для цього необхідно розглянути можливість включення до змісту ОПП ОК гуманітарного та суспільствознавчого спрямування.

ГЕР: Структура ОПП передбачає проходження асистентської (12 кредитів) та переддипломної практики (6 кредитів ЄКТС), результативність яких засвідчують матриці відповідності та структурно-логічна схема. На жаль, у НП практика присутня лише у Графіку навчального процесу, а План навчального процесу не містить інформації про розподіл кредитів з урахуванням обох практик та виконання випускної кваліфікаційної роботи (загалом 30 кредитів) при тому, що сума проставлена як 90 кредитів.

Критерій 3

ЕГ: Прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності, а також визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на ОПП не було. Здобувачі ВО частково ознайомлені із можливостями академічної мобільності, проте, на думку ЕГ, робота ЗВО по популяризації академічної мобільності вимагає поліпшення. Рекомендується: популяризувати академічну мобільність серед здобувачів ВО, сприяти підвищенню інтернаціоналізації освітньої діяльності ЗВО; популяризувати в межах ОПП можливості та перспективи, які відкриває перед здобувачами неформальна освіта. Це допоможе поліпити якість освітньої програми, можливості та мотивацію здобувачів вищої освіти в отриманні нових знань.

ГЕР: На цій освітній програмі студенти не скористались можливостями академічної мобільності.

Критерій 4

ЕГ: В більшій частині силабусів відсутні посилання на закордонні та власні наукові дослідження НПП, що викладають на ОП. Рекомендується: звернути увагу на осучаснення переліку рекомендованої літератури в робочих програмах та силабусах. Додати до переліку посилання на закордонні та власні наукові дослідження.

ГЕР: Результати впроваджуються в навчальний процес через удосконалення РП та силабусів навчальних дисциплін, але списки літератури в них не містять нових джерел (наприклад в силабусі курсу "Сучасні математичні моделі у гідрологічних розрахунках і прогнозах" найновіше джерело 2010 р.) у РП "Руслознавство і динаміка руслових процесів" - джерела 1982 - 2008 р.р.)

Критерій 5

ЕГ (Рівень відповідності А)

Відсутні

ГЕР (Рівень відповідності В)

Відсутні елементи зразковості. Переліку потенційних тем магістерських робіт у відкритому не виявлено

Критерій 6

ЕГ: Слабкими сторонами є: 1) невелика кількість публікацій у наукових виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus та Web of Science. Рекомендується НПП, що викладають на ОП: підвищити публікаційну активність у наукових виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus та Web of Science. 2) До проведення аудиторних занять за ОПП «Гідрологія» залучений 1 представник роботодавців. Рекомендується ЗВО: ширше залучати професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до аудиторних занять, проводити онлайн семінари, тренінги де будуть залучені усі учасники навчального процесу.

Критерій 7

ЕГ: Матеріально-технічне забезпечення географічного факультету потребує значного оновлення для покращення проведення практичних занять. Це стосується обладнання метеорологічної станції, такого обладнання кафедри як гідрометричні млинки, батометри, дно черпаки тощо. Окрім цього, слід розширити перелік програмних засобів, які застосовуються у навчальному процесі. Наразі використовуються лише програмні комплекси ArcGIS, QGIS, CorelDraw. Кафедра, факультет та група забезпечення ОП не приймають до уваги результати анкетувань щодо конфліктних ситуацій. Рекомендується більше звертати увагу на результати анкетування здобувачів ВО, що допоможе ефективно та оперативно вирішувати конфліктні ситуації (особливо, стосовно проявів корупції) на ОПП «Гідрологія», якщо вони виникатимуть.

Критерій 8

ЕГ: Слабкою стороною в контексті Критерію 8 є недостатнє врахування адміністрацією думок студентів, які вони висловлюють в опитуваннях. ЕГ рекомендує проводити не лише анонімні анкетування здобувачів вищої освіти, а і консультації для виявлення та врахування можливої незадоволеності студентів освітнім процесом

ГЕР: Для вчасного інформування про перебіг освітнього процесу регулярно проводяться тематичні опитування студентів. Нажаль, виявлений в опитуванні «Молодь проти корупції» конфлікт адміністрацією не був вирішений.

Критерій 9

ЕГ (Рівень відповідності А)

Відсутні

ГЕР (Рівень відповідності В)

На сайті факультету у відкритому доступі є вся інформація, що стосується ОП «Гідрологія». Нажаль, доступ до робочих програм і силябусів більшості навчальних дисциплін надається лише за запитом з гугл диску.

2. Рекомендації

Критерій 1. *Проектування та цілі освітньої програми Бажано акцентувати увагу на регіональному аспекті в обов'язкових ОК. Використання досвіду закордонних ЗВО доцільно показати шляхом введення нових ОК або використання навчально-методичних матеріалів партнерських університетів.*

Критерій 2. *Структура та зміст освітньої програми Надати, за можливості, відкритий доступ до силябусів чи робочих програм дисциплін. Відобразити в НП таку важливу складову навчання як практики та випускова кваліфікаційна робота.*

Критерій 3. *Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання В умовах карантинних обмежень доцільно використати систему дистанційної освіти для реалізації права студентів на академічну мобільність .*

Критерій 4. *Навчання і викладання за освітньою програмою Оновити списки рекомендованої літератури і РП та силябусах навчальних дисциплін, у т.ч. за рахунок включення власних статей та навчально-методичних праць. Практикувати підготовку спільних публікацій з науковцями вітчизняних чи закордонних установ за результатами стажування викладачів.*

Критерій 5. *Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Доцільно оприлюднювати теми кваліфікаційних робіт магістрів з моменту їх затвердження на кафедрі.*

Критерій 6. *Людські ресурси Підвищити публікаційну активність викладачів у фахових виданнях та у журналах, що включені до Web of Science чи Scopus. Ширше залучати професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до аудиторних занять та до дистанційної участі в освітньому процесі (лекції, тренінги, майстер-класи, тощо).*

Критерій 7. *Освітнє середовище та матеріальні ресурси Вишукати можливості оновити навчальне та наукове обладнання., у т.ч. за рахунок міжнародних проєктів та грантів.*

Критерій 8. *Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми Приділяти більше уваги результатам тематичних опитувань студентів, у т.ч. «Молодь проти корупції»*

Критерій 9. Прозорість та публічність Необхідною складовою прозорості і публічності освітнього процесу є розміщення на сайті затверджених тем кваліфікаційних робіт магістрів та вільний доступ до всіх навчально-методичних матеріалів.

Рішення:

1. Інформацію прийняти до відома.
2. На засіданнях кафедр обговорити зауваження та рекомендації експертних груп та галузевих експертних рад (Відповідальні: зав. кафедрями: Рідуш Б.Т., Костащук І.І., Вацеба В.Я., Бучко Ж.І., Ющенко Ю.С., Король О.Д., Сухий П.О.; термін: листопад-грудень);
3. Розробити комплекс заходів з усунення виявлених недоліків і реалізації пропозицій та забезпечити їх виконання (Відповідальні: зав. кафедрями та гаранті ОП: Рідуш Б.Т., Ющенко Ю.С., Костащук І.І., Заячук М.Д.; термін листопад - січень)
4. За результатами акредитаційних експертиз сформувавши перелік пропозицій загальноуніверситетського рівня та подати його першому проректорові Балуху В.О. (Відповідальні: заст.декана Пасічник М.Д., Холявчук Д.І.; термін: грудень – січень)